

УДК 378.091.12.011.3-051:78].015.31:159.954]:005.342
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/75-2-42>

Маргарита МАЛАХОВА,
orcid.org/0000-0002-8287-5374
кандидат педагогічних наук,
завідувач кафедри інструментально-виконавської майстерності
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
(Київ, Україна) *m.malakhova@kubg.edu.ua*

Олена ОВЧАРЕНКО-ПЄШКОВА,
orcid.org/0009-0002-0722-1327
старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
(Київ, Україна) *o.ovcharenkopieshkova@kubg.edu.ua*

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Стаття присвячена вирішенню актуальної проблеми сучасної мистецької освіти – підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва до формування художньо-творчої компетентності учнів, як складової їх культурної компетентності, засобами інноваційних технологій. Від рівня опанування майбутніми вчителями музичного мистецтва художньо-творчими знаннями, вміннями та здатностями втілювати їх у професійно-педагогічній діяльності з використанням засобів інноваційних освітніх технологій, залежить ефективність формування художньо-творчої компетентності учнів основної школи. Метою статті є теоретичне обґрунтування підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до формування художньо-творчої компетентності учнів засобами інноваційних технологій. За результатами дослідження здійснено теоретичний аналіз понять «підготовка вчителя», «підготовка вчителя музичного мистецтва», «художньо-творча компетентність учнів». Окреслено специфіку підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва до художньо-творчої діяльності, що полягає в художньо-образному й естетичному сприйманні музичного мистецтва, умінні проникати в художній зміст музичного твору, відтворенні в процесі концертного виконання, здатності формувати художньо-творчі знання вміння учнів. З'ясовано, що художньо-творча компетентність учня є динамічним особистісним утворенням, яке базується на художньо-естетичному світогляді, художньо-творчих знаннях, вміннях та здатностях виявляти практично ціннісне ставлення до художньо-творчої діяльності в основній школі. Закцентовано на підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва до використання засобів здоров'язбережувальних, сугестивних технологій і технологій тайм-менеджменту, які доцільно використовувати щодо формування художньо-творчої компетентності учнів. Обґрунтовано, що застосування на уроках музичного мистецтва здоров'язбережувальних технологій, як: казкотерапія, музикотерапія, вокалотерапія, танцювально-рухова терапія та ін. – має подвійний вплив на особистість учнів – здоров'язбереження та розвиток їх художньо-творчих здібностей, формування художньо-творчої компетентності. Виявлено засоби сугестивних технологій, які є технологіями психологічного навіювання й самонавіювання й виховують у студентів здатність до саморегуляції як ефективного інструменту провадження художньо-творчої діяльності, зокрема інтерпретаційної. Наголошено на важливості застосування технологій тайм-менеджменту для ефективної організації часу і розвитку самостійності майбутніх учителів музичного мистецтва, умінні впроваджувати в процесі формування художньо-творчої компетентності учнів провідні методи зазначеної технології. За результатами дослідження теоретично обґрунтовано доцільність підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до формування художньо-творчої компетентності учнів засобами інноваційних технологій.

Ключові слова: інноваційні технології, майбутні вчителі музичного мистецтва, підготовка, учні основної школи, художньо-творча компетентність.

Marharyta MALAKHOVA,
orcid.org/0000-0002-8287-5374
Candidate of Pedagogical Sciences,
Head of the Department of Instrumental Performance Skills
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
(Kyiv, Ukraine) *m.malakhova@kubg.edu.ua*

Olena OVCHARENKO-PIESHKOVA,
orcid.org/0009-0002-0722-1327

Senior Lecturer at the Department of Instrumental Performance Skills
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
(Kyiv, Ukraine) o.ovcharenkopieshkova@kubg.edu.ua

PREPARATION OF THE FUTURE TEACHERS IN THE MUSICAL ART FOR THE FORMING OF ARTISTIC AND CREATIVE COMPETENCE OF THE STUDENTS BY MEANS OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES

The article is about the solution of the current problem in the modern art education such as the preparation of the future teachers in the musical art for the forming of artistic and creative competence of the students, as a component of their cultural competence by means of innovative technologies. The purpose of the article is the theoretical substantiation in the training the future music teachers for the forming of the student's artistic and creative competence by means of innovative technologies. A theoretical analysis of the concepts "teacher training", "music teacher training", "artistic and creative competence of students" were carried out according to the results of the research. It was found that the students artistic and creative competence are a dynamic personal forming. This forming is based on an artistic and aesthetic outlook, artistic and creative knowledge, skills and abilities that shows a practical value attitude to artistic and creative activities in primary school. It is substantiated that the use of health-preserving technologies in music lessons has a double effect on the personality of students such as health preservation and the development of their artistic and creative abilities, the forming of the artistic and creative competence. Means of suggestive technologies are identified. These means are technologies of psychological suggestion and self-suggestion and educate student's ability to self-regulation as an effective tool for carrying out artistic and creative activity in particular interpretive. Emphasis is placed on the importance of using time management technologies for effective organization in time and the development of independence in the future music teachers, who are able to implement the leading methods of this technology in the process of forming the artistic and creative competence of students. The expediency of training future teachers of musical art to the forming of student's artistic and creative competence are based on the results of the research and theoretically substantiated by means of innovative technologies.

Key words: innovative technologies, future music teachers, training, music lesson, elementary school students, artistic and creative competence.

Постановка проблеми. Реформування системи вищої освіти, поширення інноваційних процесів в освіті зумовлює необхідність підвищення рівня професійно-педагогічної підготовки фахівця, зокрема, у галузі мистецької освіти. У базовій реформі Міністерства освіти і науки України «Нова українська школа» культурна компетентність учнів відноситься до ключових, важливою складовою якої є художньо-творча компетентність. Формування художньо-творчої компетентності учнів потребує цілеспрямованої підготовки майбутніх педагогів у галузі мистецької освіти до втілення художньо-творчих завдань у процесі навчання учнів основної школи на уроках музичного мистецтва із застосуванням інноваційних технологій. Рівень опанування майбутніми вчителями музичного мистецтва художньо-творчих знань, умінь, навичок, і втілення їх в музично-педагогічній діяльності сьогодні в значній мірі залежить від майстерності володіння технологіями мистецького навчання.

Важливість вирішення окресленого питання посилюється також тим, що сучасна педагогічна думка розглядає художню і творчу компетентність учителя як окремі складові їх професійної компетентності. Наявність художньо-естетичного світо-

гляду особистості та її вміння синтезувати художню й творчу складові в мистецькій діяльності формують динамічне синтетичне утворення – художньо-творчу компетентність. Існує певний досвід досліджень художньо-творчої компетентності вчителя як комплексного явища, але підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до формування зазначеного явища з використанням інноваційних технологій немає цілісного обґрунтування. Тому, існує необхідність у з'ясуванні теоретичних аспектів підготовки вчителів музичного мистецтва до формування художньо-творчої компетентності учнів за допомогою інноваційних технологій, як-от: здоров'язберезувальні, сугестивні, тайм-менеджменту.

Аналіз сучасних досліджень. Концептуальні засади підготовки вчителя до професійної діяльності розглядали С. Гончаренко, В. Луговий, С. Сисоєва, Л. Хоружа та ін. Проблемою готовності вчителя музичного мистецтва до фахової діяльності займалися А. Козир, О. Лобова, О. Олексюк, Г. Ніколаї, Г. Падалка, Л. Ракітянська, А. Растрігіна, Т. Танько, Т. Ткаченко, В. Черкасов та ін. Вагоме значення для обґрунтування сутності художньо-творчої компетентності учнів мають дослідження М. Білецької, В. Гришко, Л. Масол,

Я. Сопіної та ін. До проблеми підготовки вчителя музичного мистецтва в контексті технологічного підходу прикута увага таких вітчизняних науковців, як: В. Лабунець, В. Лимаренко, Н. Овчаренко, Т. Підварко, О. Савчук та ін. Однак, проблема підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до формування художньо-творчої компетентності учнів основної школи засобами інноваційних технологій потребує додаткового розгляду.

Мета статті – обґрунтування теоретичних аспектів підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до формування художньо-творчої компетентності учнів засобами інноваційних технологій.

Виклад основного матеріалу. Питання готовності майбутнього вчителя до професійної діяльності постійно знаходиться в полі досліджень вітчизняних вчених. Закцентуємо на позиції Т. Танько, яка потрактує професійну підготовку майбутнього вчителя, як систему педагогічних підходів, що забезпечують набуття особистістю знань, навичок і умінь фахової спрямованості, що своєї черги формує професійну готовність, як суб'єктивний стан особистості, здатної та мотивованої до професійної діяльності (Танько, 2004: 16).

Дослідники наголошують, що підготовка майбутнього вчителя до педагогічної діяльності формує його готовність до певного виду такої діяльності. Заслуговує уваги думка Г. Троцько, яка акцентує на сутності професійної підготовки, як цілісної системи змістовно-педагогічних та організаційно-методичних заходів, що забезпечують готовність майбутнього вчителя до фахової діяльності (Троцько, 1997: 15). На думку Т. Ткаченко, професійну підготовку складає навчально-виховну діяльність, яка націлена на опанування майбутніми вчителями загальнопедагогічних та спеціальних знань, умінь, навичок та виховання в них професійно необхідних особистісних якостей (Ткаченко, 2010: 11). Доповнює попередні позиції Л. Хоружа, яка трактує професійну підготовку майбутнього вчителя як синтез теоретичних знань, практичних умінь, навичок та особистісних якостей учителя, які в комплексі гарантують результативність педагогічної діяльності (Хоружа, 2004: 18).

Доцільною є позиція С. Сисоєвої, яка визначає поняття «професійна підготовка» як безперервний керований процес, спрямований на отримання особистістю суб'єктивного досвіду професійної діяльності, що формує цілісний комплекс ієрархічно упорядкованих складових, пов'язаних між собою внутрішніми та зовнішніми зв'язками

(Сисоєва, 2012: 251). Тож, професійна підготовка повинна бути настільки різнобічною та поглибленою, щоб стати основою розвитку його професійних і особистісних якостей і забезпечити якісну мистецько-педагогічну діяльність майбутнього вчителя.

Зосередимо увагу на специфіці готовності майбутніх учителів мистецьких дисциплін, зокрема, вчителів музичного мистецтва, до професійної діяльності. Специфіка художньо-педагогічної освіти, за слушного висновку В. Орлова, полягає в її діалогічності та зорієнтованості на виховну функцію мистецтва (Орлов, 2005: 232). Професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва відбувається з орієнтацією на кваліфікаційні вимоги до такого фахівця, що зазначені у державних нормативних документах. Важливою є думка Н. А. Овчаренко, яка розглядає професійну підготовку майбутніх учителів музичного мистецтва як цілісний освітній процес, що передбачає опанування майбутнім фахівцем системи музично-педагогічних компетентностей, з метою забезпечення його готовності до музично-педагогічної діяльності (Овчаренко, 2016: 45). Вчена акцентує на важливості оволодіння майбутніми вчителями системи професійних компетентностей, а також сформованості у них цінностей музичного мистецтва і педагогіки (Овчаренко, 2016: 47).

Тож, значна кількість вчених визначають готовність майбутніх учителів до музично-педагогічної діяльності, як динамічну систему, що має свою специфіку і складається з «...професійно-педагогічних знань і уявлень, музичної освіченості, зацікавленості музичним процесом, педагогічного оптимізму, високої виконавської культури, здатності до вирішення креативних завдань, до само-рефлексії, потреби у професійному самовдосконаленні» (Омельченко, 2010: 146).

Професійна підготовка майбутніх викладачів музичного мистецтва знаходиться у відповідності до рівня розвитку педагогічної науки і практики, а також мети музично-естетичного виховання учнів основної школи, яка полягає у проникненні в художній зміст музичного твору, його естетичному та художньо-образному сприйнятті, відтворенні в процесі концертного виконання. Так, на думку Г. Кондратенко й О. Плохотнюка, сутність музично-виконавської діяльності складає процес занурення виконавця в образний зміст твору, та донесення цього змісту до слухачів (Кондратенко, Плохотнюк, 2021: 116).

Осмилення художньо-творчого змісту музично-виконавської діяльності потребує фор-

мування в учнів художньо-творчої компетентності. Аналіз наукових праць засвідчив, що поняття «художньо-творча компетентність» тільки починає займати позиції в науково-термінологічному полі мистецької освіти. Так, дослідниці М. Білецька, Я. Сопіна, Т. Підварко наголошують на таких особистісно-професійних рисах, які складають художньо-творчу компетентність вчителя: здатність до творчості і вирішення креативних завдань; оригінальність мислення, гнучкість і критичність розуму; впевненість у собі, самобутність; здатність ставити і вирішувати нешаблонні завдання; здатність до аналізу, синтезу, комбінування; усвідомленість уявлень про жанри та виразні засоби музичного мистецтва; розвиток композиційного мислення, уяви, естетичного сприйняття дійсності мистецтва; розвиток уваги, спостережливості; емоційний відгук на музичний твір; самостійна творча діяльність і художньо-творчі уміння (Білецька, Сопіна, Підварко, 2021: 97). На думку М. Пічкур, художньо-творча компетентність це універсальна комплексна характеристика особистості, яка перманентно вдосконалює власну професійну майстерність, та вмільо застосовує правила та прийоми гармонізації художнього твору (Пічкур, 2012: 86).

А. Івершинець зазначає, що художньо-творча компетентність є ключовою для забезпечення успішності і результативності освітньої діяльності майбутнього викладача музичного мистецтва, оскільки така компетентність включає в себе: мотивування до художньо-творчої діяльності; націленість на естетичне сприйняття світу; набуття професійних знань, вмінь, досвіду художньо-естетичної діяльності; спрямованість на результат у під час художньо-творчої діяльності з учнями (Івершинець, 2019: 79).

За результатами теоретичного аналізу з'ясовано, що художньо-творча компетентність учня, як важлива складова його культурної компетентності, динамічним особистісним утворенням, яке базується на художньо-естетичному світогляді, художньо-творчих знаннях, уміннях та здатностях виявляти практично ціннісне ставлення до художньо-творчої діяльності в закладі загальної середньої освіти та в житті. Формування зазначеної компетентності в сучасних умовах потребує застосування інноваційних технологій, засобів мистецького навчання, здатних викликати стійкий інтерес і потребу школярів до опанування художньо-творчою діяльністю на уроках музичного мистецтва.

Підготовку майбутніх учителів музичного мистецтва до формування художньо-творчої

компетентності учнів доцільно здійснювати з використанням інноваційних технологій, а саме: здоров'язбережувальних, сугестивних, технологій тайм-менеджменту.

Впровадження *здоров'язбережувальних технологій* в освітній процес у складних умовах воєнного часу є надзвичайно важливим, оскільки здобувачі зазнають значного психологічного навантаження. Особлива увага має приділятися здоров'язбережувальним технологіям художньо-творчого напрямку, що покликані гармонізувати внутрішній світ особистості.

У наших попередніх дослідженнях були визначені технології, які мають подвійний вплив – на усвідомлення цінності здоров'я й покращення його, а також – на формування художньо-творчої компетентності учнів основної школи на уроках музичного мистецтва, а саме: казкотерапія з музичним супроводом (створення музичної казки, де діти уявляють сюжет, образи, мелодії і слова для героїв); музикотерапія (розвиток художньо-творчого сприйняття та інтерпретація музичних творів з метою гармонізації емоційно-вольової сфери учнів); вокалотерапія (поєднання завдань для розвитку голосу з вправами на розвиток художньо-образної уяви, з метою звільнення від психофізіологічних зажимів); танцювально-рухова терапія (пластичний супровід музики, з метою відтворення її художніх образів) (Овчаренко-Пешкова, 2023: 45).

Формування в учнів основної школи художньо-творчої компетентності безпосередньо пов'язано з рівнем підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до формування такої компетентності засобами здоров'язбережувальних технологій. Наприклад, у Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка в процесі професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, під час проходження практики студенти вивчають інструментальний репертуар для дітей з психофізіологічними особливостями. Так, названий репертуар можна умовно поділити на дві змістові сфери – ліричну та ігрову, де відсутня гостра конфліктність і переважає світла, гармонійна атмосфера. Проакцентуємо на важливості для майбутніх фахівців вміти аналізувати досягнення учнів при використанні здоров'язбережувальних технологій, розуміти позитивні і негативні сторони, проводити діагностику й контроль для визначення художньо-творчих здобутків учнів.

Значну роль у підготовці майбутніх вчителів музичного мистецтва до формування художньо-творчої компетентності учнів основної школи може мати використання інноваційних *сугестив-*

них технологій. Як наголошує В. М. Міщанчук, використання таких технологій має позитивний вплив на творчу взаємодію між учнем і викладачем, допомагає розкрити внутрішній потенціал дитячої особистості. Дослідниця наголошує на зв'язку сугестивного впливу на розвиток музично-творчих здібностей і фантазії, а також на створенні психологічно комфортної атмосфери навчання, що, своєю чергою, сприяє глибшому зануренню у художньо-творчу діяльність (Міщанчук, 2015: 9).

Використання сугестивних технологій учителем дозволяє мотивувати учнів основної школи до оволодіння знаннями, вміннями, навичками під час творчої комунікації. На думку В. М. Міщанчук, підготовка майбутніх викладачів музичного мистецтва повинна включати вміння обирати методи, форми і засоби сугестивного впливу, а також активізацію професійно-ціннісною та пізнавальною мотивацією, творчої ініціативи (Міщанчук, 2015: 10). Вчена слушно зазначає, що для досягнення вагомих результатів у процесі підготовки студентів з використанням сугестивних технологій важливим постає розвиток креативності майбутніх учителів музичного мистецтва, й таким чином передбачає формування умінь саморегуляції як ефективного інструменту провадження творчої діяльності, зокрема інтерпретаційної. Регулювання психологічного стану студентів відбувається спочатку під керівництвом викладача, а у процесі опанування завданнями аутотренінгу на основі посилення активності навіювання поступово переходить в саморегуляцію (Міщанчук, 2015: 12).

На заняттях з фаху, як відмічалось в наших попередніх дослідженнях, більшість студентів мистецьких спеціальностей очікують детальних роз'яснень від викладача, що заважає розвивати творчу ініціативність самого майбутнього фахівця. Необхідним є впровадження особистісно-орієнтованих інноваційних технологій, задля активації мотивації та самостійності у діяльності майбутніх викладачів музичного мистецтва (Малахова, 2023: 43).

Оскільки, відповідно до нових стандартів вищої освіти, значна кількість навчальних годин виділяється на самостійну роботу майбутніх фахівців мистецьких дисциплін, важливого значення набуває вміння ефективно та результативно розподіляти час. Використання технологій *тайм-менеджменту* може стати дієвим інструментом при вирішенні цього завдання. Так, Т. Дудка визначає тайм-менеджмент як організовану ціле-спрямовану діяльність, яка базується ґрунтується

на використанні технік оптимального розподілення часу, з метою організації діяльності (Дудка, 2014: 22). Г. І. Іванова наголошує на таких ознаках тайм-менеджменту, як: алгоритмічність у самоорганізації навчальної діяльності; неповторність вибору засобів самоорганізації кожного здобувача в навчальній діяльності; оптимізація вільного часу (Іванова, 2017: 289).

Підготовка майбутнього викладача музичного мистецтва до формування художньо-творчої компетентності учнів може відбуватись із залученням методів тайм-менеджменту. Особливо ефективним є метод моделювання – відтворення ситуації, коли частина заняття відбувається у режимі «самостійної роботи над твором»; методи «мозкового штурму» – з метою активації художньо-творчої ініціативи, виявлення емоційних градацій, вирішення виникаючих труднощів під час виконання, тощо; дискусії – для пошуку оптимального рішення, самостійній роботі над музичним твором за планом студента; дослідження інтерпретацій відомих виконавців, або інших студентів та інше (Малахова, 2023: 44).

Використання технологій тайм-менеджменту та інших інноваційних технологій під час підготовки майбутніх викладачів музичного мистецтва до формування художньо-творчої компетентності учнів основної школи, сприяє ефективному опануванню ключових компетентностей; мотивації до професійно-педагогічної діяльності; розвитку самостійності.

Висновки. На основі аналізу наукової літератури з'ясовано сутність понять «підготовка вчителя», «підготовка вчителя музичного мистецтва», «художньо-творча компетентність учнів». Підготовка майбутнього викладача означена як комплекс таких педагогічних підходів, які забезпечують набуття особистістю знань, навичок і умінь професійного спрямування та готовності до професійної діяльності. Художньо-творча компетентність учня є динамічним особистісним утворенням, яке базується на художньо-естетичному світогляді, художньо-творчих знаннях, вміннях та здатностях виявляти практично ціннісне ставлення до художньо-творчої діяльності в основній школі. Теоретично обґрунтовано доцільність підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до формування художньо-творчої компетентності учнів засобами інноваційних технологій, таких, як: здоров'язбережувальних, сугестивних, тайм-менеджменту. Використання здоров'язбережувальних технологій сприяє збереженню та примноженню здоров'я, гармонізації емоційної сфери, розвитку природних здібнос-

тей дитини; сугестивних технологій – активізації ціннісної, пізнавальної та творчої мотивації, створенню психологічно комфортної атмосфери навчання, а також для оволодіння художньо-творчими знаннями, вміннями та формування музично-творчих здатностей; застосування технології тайм-менеджменту – забезпеченню ефективної організації часу і розвитку самостійності майбутніх учителів у вдосконаленні власних художньо-творчих знань, умінь та в опану-

ванні практичних умінь формувати їх в учнів, що забезпечує успішність набуття досвіду вирішення професійних завдань. Подальше наукове дослідження буде спрямовано на розробку й обґрунтування методики формування художньо-творчої компетентності учнів засобами інноваційних технологій та підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва до її впровадження в освітній процес закладів загальної середньої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білецька М. В., Сопіна Я. В., Підварко Т. О. Формування художньо-творчої компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі професійної підготовки. *Педагогічні науки: теорія та практика*. Вип. 2 (38). Запоріжжя, 2021 р. С. 96–100.
2. Дудка Т. Ю. Педагогічна технологія «тайм-менеджмент» як засіб формування професійного інтересу студентів до туристичної діяльності. *Обрії*. Івано-Франківськ, 2014. Вип. 1 (38). С. 20–23.
3. Іванова Г. І. Тайм-менеджмент як педагогічна технологія формування культури розумової праці студентів. *Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наук. праць*. Кривий Ріг: ВЦ КДПУ; Айс Принт. 2017. Вип. 1 (50). С. 282–292.
4. Івершинець А. Г. Художньо-творча компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти як педагогічна проблема. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Вип. 5(69). Київ, 2019. С. 78–83.
5. Кондратенко Г., Плохотнюк О. Музично-виконавська діяльність як засіб формування творчої особистості майбутнього бакалавра музичного мистецтва. *Наукові записки : Педагогічні науки*. 2021. Вип. 197. С. 115–119.
6. Малахова М. О. Організація самостійної роботи студента-інструменталіста: технологія тайм-менеджменту. *Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ–ХХІ століть : зб. матеріалів та тез XVI Міжнар. наук.-практ. конф. ДДПУ ім. І. Франка, 2 грудня 2022 р. / ред.-упоряд. А. Душний. Дрогобич : Посвіт, 2023. С. 42–45.*
7. Міщанчук В. М. Методика використання сугестивних технологій у музично-виконавській підготовці майбутніх учителів музики: автореф. дис. ...канд. пед. наук : 13.00.02. Національний пед.університет ім. П. Драгоманова. 2015. 20 с.
8. Овчаренко Н. А. Теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності : дис. ...д-ра пед. наук : 13.00.04. Київський ун-т ім. Б. Грінченка. Київ, 2016. 547 с.
9. Овчаренко-Пешкова О. С. Здоров'язбережувальні технології як засіб формування художньо-творчої компетентності учнів на уроках музичного мистецтва. *Південноукраїнські мистецькі студії*. Вип. 2 (3). Одеса, 2023. С. 42–48.
10. Орлов В. Ф. Сміслові регуляції професійного становлення вчителя мистецьких дисциплін. *Мистецька освіта в контексті європейської інтеграції*. Київ ; Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2005. С. 232–240.
11. Пічкур М. Оволодіння засобами композиції – об'єктивна передумова формування художньо-творчої компетентності майбутнього дизайнера. *Теоретико-методологічні аспекти мистецької освіти : здобутки, проблеми та перспективи*. Умань : ПП Жовтий О. О., 2012. С. 86–89.
12. Сисоєва С. О. Загальні поняття дослідження освіти як процесу і результату. *Освітологія : витоки наукового напрямку* : монографія ; за ред. В. О. Огнев'юка ; авт. кол.: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва, Л. Л. Хоружа, І. В. Соколова та ін. Київ : ВП «Едельвейс», 2012. С. 217–263.
13. Сучасна професійна підготовка вчителя до викладання мистецьких дисциплін у загальноосвітній школі: проблеми, пошуки, знахідки: монографія / за ред. А. І. Омельченко. Донецьк: Ноулідж (донецьке відділення), 2010. 251 с.
14. Танько Т. П. Теорія та практика музично-педагогічної підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів у педагогічних університетах : дис. ...д-ра пед. наук : 13.00.04. ХДПУ ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2004. 503 с.
15. Ткаченко Т. В. Теоретико-методичні основи формування вокально-звукової культури майбутнього вчителя музики у процесі професійної підготовки : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : спец. 13.00.04. Київський національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ, 2010. 43 с.
16. Троцько Г. В. Теоретичні та методичні основи підготовки студентів до виховної діяльності у вищих педагогічних навчальних закладах: автореф. дис. ... доктора пед. наук. Ін-т педагогіки і психології професійної освіти АПНУ. Київ, 1997. 54 с.
17. Хоружа Л. Л. Теоретичні засади формування етичної компетентності майбутніх учителів початкових класів: дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04. Інститут педагогіки АПН України. Київ, 2004. 365 с.

REFERENCES

1. Biletska M. V., Sopina Ya. V., Pidvarko T. O. (2021). Formuvannia khudozhno-tvorchoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva u protsesi profesiinoi pidhotovky [Formation of artistic and creative competence of the future teacher of musical art in the process of professional training]. *Pedahohichni nauky: teoriia ta praktyka*. Vyp. 2 (38). Zaporizhzhia, 96–100 [in Ukrainian].

2. Dudka T. Yu. (2014). Pedagogichna tekhnologhiia «taim-menedzhment» yak zasib formuvannia profesiinoho interesu studentiv do turystychnoi diialnosti [Pedagogical technology «time management» as a means of formation students professional interest in tourist activities]. *Obrii. Ivano-Frankivsk. Vyp. 1 (38)*. 20–23 [in Ukrainian].
3. Ivanova H. I. (2017). Taim-menedzhment yak pedagogichna tekhnologhiia formuvannia kultury rozumovoi pratsi studentiv [Time management as a pedagogical technology of culture formation mental work of students]. *Pedahohika vyshchoi ta serednoi shkoly: zb. nauk. prats. Kryvyi Rih: VTs KDPU; Ais Prynt. Vyp. 1 (50)*. 282–292 [in Ukrainian].
4. Ivershynets A. H. (2019). Khudozhno-tvorcha kompetentnist maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity yak pedahohichna problema [Artistic and creative competence of future teachers of institutions preschool education as a pedagogical problem]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Vyp. 5(69)*. Kyiv, 78–83 [in Ukrainian].
5. Kondratenko H. H., Plokhotniuk O. S. (2021). Muzychno-vykonavska diialnist yak zasib formuvannia tvorchoi osobystosti maibutnoho bakalavra muzychnoho mystetstva. [Music performance as a means of forming the creative personality of the future bachelor of musical arts.] *Naukovi zapysky : Pedahohichni nauky. Vyp. 197*. 115–119 [in Ukrainian].
6. Malakhova M. O. (2023). Orhanizatsiia samostiinoi roboty studenta-instrumentalista: tekhnologhiia taim-menedzhmentu [Organization of independent work of an instrumentalist student: technology time management]. *Narodno-instrumentalne mystetstvo na zlami XX-XXI stolit : zb. materialiv ta tez XVI Mizhnar. nauk.-prakt. konf. DDPU im. I. Franka, 2 hrudnia 2022 r. / red.-uporiad. A. Dushnyi. Drohobych : Posvit, 42–45* [in Ukrainian].
7. Mishchanchuk V. M. (2015). Metodyka vykorystannia suhestyvnykh tekhnologhi u muzychno-vykonavskii pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv muzyky [Methodology of using suggestive technologies in musical performance training of future music teachers] : avtoref. dys. ...kand. ped. nauk : 13.00.02. *Natsionalnyi ped.universytet im. P. Drahomanova. p. 20* [in Ukrainian].
8. Ovcharenko N. A. (2016). Teoretyko-metodolohichni zasady profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva do vokalno-pedahohichnoi diialnosti [Theoretical and methodological principles of professional training of the future music teachers to vocal-pedagogical activity] : dys. ...d-ra ped. nauk : 13.00.04. *Kyivskiy un-t im. B. Hrinchenka. Kyiv. p. 547* [in Ukrainian].
9. Ovcharenko-Pieshkova O. S. (2023). Zdoroviazberezhuvalni tekhnologhi yak zasib formuvannia khudozhno-tvorchoi kompetentnosti uchniv na urokakh muzychnoho mystetstva [Health-saving technologies as a means of forming artistic creative competence of students in music lessons]. *Pivdenoukrainski mystetski studii. Vyp. 2 (3)*. Odesa, 42–48 [in Ukrainian].
10. Orlov V. F. (2005). Smyslovi rehuliatsii profesiinoho stanovlennia vchytelia mystetskykh dystsyplin [Semantic regulation of the professional formation of an art teacher discipline]. *Mystetska osvita v konteksti yevropeiskoi intehratsii. Kyiv ; Sumy : SumDPU im. A. S. Makarenka, 232–240* [in Ukrainian].
11. Pichkur M. (2012). Ovolodinnia zasobamy kompozytsii – obiektyvna peredumova formuvannia khudozhno-tvorchoi kompetentnosti maibutnoho dyzainera [Mastering the means of composition is an objective prerequisite for formation artistic and creative competence of the future designer]. *Teoretyko-metodolohichni aspekty mystetskoï osvity : zdobutky, problemy ta perspektyvy. Uman : PP Zhovtyi O. O., 86–89* [in Ukrainian].
12. Sysoieva S. O. (2012). Zahalni poniattia doslidzhennia poniattia osvity yak protsesu i rezultatu [General concepts of the study of the concept of education as a process and result]. *Osvitohiia : vytoky naukovoï napriamu : monohrafiia ; za red. V. O. Ohneviuka ; avt. kol.: V. O. Ohneviuk, S. O. Sysoieva, L. L. Khoruzha, I. V. Sokolova ta in. Kyiv : VP «Edelveis», 217–263* [in Ukrainian].
13. Suchasna profesiina pidhotovka vchytelia do vykladannia mystetskykh dystsyplin u zahalnoosvitnii shkoli: problemy, poshuky, znakhidky [Modern professional teacher training for art teaching discipline in a secondary school: problems, searches, findings] : monohrafiia / za red. A. I. Omelchenko. *Donetsk: Noulidzh (donetske viddillennia), 2010. p. 251* [in Ukrainian].
14. Tanko T. P. (2004). Teoriia ta praktyka muzychno-pedahohichnoi pidhotovky maibutnikh vykhovateliv doshkilnykh zakladiv u pedahohichnykh universytetakh [Theory and practice of musical and pedagogical training of future students teachers of preschool institutions in pedagogical universities] : dys. ...d-ra ped. nauk : 13.00.04. *KhDPU im. H. S. Skovorody. Kharkiv. p. 503* [in Ukrainian].
15. Tkachenko T. V. (2010). Teoretyko-metodychni osnovy formuvannia vokalno-zvukovoi kultury maibutnoho vchytelia muzyky u protsesi profesiinoi pidhotovky [Theoretical and methodological foundations of the formation of vocal and sound culture future music teacher in the process of professional training] : avtoref. dys. ... d-ra ped. nauk : spets. 13.00.04. *Kyivskiy natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni M. P. Drahomanova. Kyiv. p. 43* [in Ukrainian].
16. Trotsko H. V. (1997). Teoretychni ta metodychni osnovy pidhotovky studentiv do vykhovnoi diialnosti u vyshchykh pedahohichnykh navchalnykh zakladakh [Theoretical and methodical foundations of preparing students for educational institutions activity in higher pedagogical educational institutions] : avtoref. dys. ... doktora ped. nauk. *In-t pedahohiky i psykholohii profesiinoi osvity APNU. Kyiv. p. 54* [in Ukrainian].
17. Khoruzha L. L. (2004). Teoretychni zasady formuvannia etychnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv [Theoretical foundations of the formation of ethical competence of the future primary school teachers] : dys. ... dokt. ped. Nauk : 13.00.04. *Instytut pedahohiky APN Ukrainy. Kyiv. p. 365* [in Ukrainian].